

Ἄνέβαιν' ἐκατέβαινε τὸ χτένι
Ἐπάνω 'ς τὰ χρυσᾶ σου τὰ μαλλιά
Καὶ ἡ πνοή 'ς τὰ στήθη σου κλεισμένη,
Ἄφ' τῆ γυμνῆ σου ἐφαίνετο ἀγκαλιά.

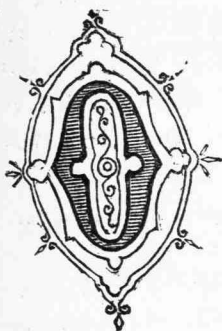
Ἐγὼ σ' ἐπαρμόνευα κρυμμένος
Κρατῶντας εἰς τὰ χεῖλη τῆ πνοή,
Ἄσάν ζωντανός εἰς τὴν φωτιά πεσμένος
Ποῦ πρὶν πεθάνει χάνει τῆ ζωή.

Ζάκυνθος 1890.

Δ. ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΠΟΛΥΓΑΜΙΑ ΕΝ ΤΩ ΠΕΠΟΛΙΤΙΣΜΕΝΩ ΚΟΣΜΩ.

ΟΙ ΜΟΡΜΟΝΟΙ

Ὅδεις βεβαίως ἀνέμενε ν' ἀκούσῃ, ὅτι τὸ βάρβαρον τῆς πολυγαμίας ἔθιμον, τὸ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ἠθικῆς καταδικαζόμενον, τὸ ἐκ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀποσκορακισθὲν ὑφίσταται, λειτουργεῖ ἐλευθέρως, ἀκμάζει καὶ προοδεύει ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1890, ἐν πλήρει δεκάτῳ ἐνάτῳ αἰῶνι, τῷ κατ' ἐξοχὴν αἰῶνι τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Ἀμερικανικοῦ ἔθνους, τοῦ ἀξιούντος τὰ πρωτεῖα ἐν τῷ πολιτισμῷ! Εἶναι βεβαίως τοῦτο παράδοξον, ἀλλ' ἀληθές. Οἱ ἀμφιβάλλοντες μεταβήτησαν εἰς Ἀμερικὴν εἰς Σάλτ-Λάκε-Σίτυ (πόλιν τῆς ἀλμυρᾶς λίμνης), ἔδραν τῶν ἀρχηγῶν τῶν Μορμόνων καὶ πρωτεύουσαν τοῦ Διαμερίσματος τοῦ Οὐτάχ, ἰδρυθέντος τὸ 1847 ὑπὸ τῶν πρώτων ὀπαδῶν τῆς θρησκευτικῆς ταύτης φατρίας, ἔνθα ἐλευθέρως δύναται τις ν' ἀνακράξῃ δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν πνευμόνων αὐτοῦ **ζήτω ἡ πολυγαμία!**

Διαμέρισμα ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις εἶναι κρατίδιον, διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἄμεσον διοίκησιν τῆς κυβερνήσεως τῆς Οὐασινγκτῶνος, ἅτε μὴ ἔχον ἀρκοῦντα πληθυσμόν, ὅπως ἰδρύσῃ ἴδιον σύνταγμα καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆ συγκαταθέσει τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ συνεδρίου ἐν ἴσῃ μετὰ τῶν ἄλλων κρατῶν μοίρᾳ. Οἱ Μορμόνοι ἠξίουσιν

κατ' ἀρχάς, ὅπως τὸ Διαμέρισμα αὐτῶν ἀποτελέσῃ κράτος ἀνεξάρτητον, ἀπεσπασμένον καθ' ὄλοκληρίαν ἀπὸ τῶν Ἠνωμένων Κρατῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλὰ τῆς ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως, μὴ χορηγησάσης αὐτοῖς τὸ προνόμιον τοῦτο, ἤρκεσθησαν εἰς τὸ Διαμέρισμα, ὅπερ ἔκτοτε ἐποίησατο θαυμασίως προόδους.

Τὸ Οὐτάχ ἔχει ἐπιφάνειαν 25,000 περίπου ἑκταρίων (2,500.000 πλέθρων), κεῖται δ' εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐνώσεως, μεταξὺ τῶν Κρατῶν τοῦ Κολοράδου καὶ τῆς Νεβάδας καὶ τῶν Διαμερισμάτων τοῦ Ἰδαχὸ καὶ τῆς Ἀριζόνας. Ὅπως μεταβῆ τις ἐκ Νέας Ὑόρκης εἰς Οὐτάχ ἀπαιτοῦνται πέντε ἡμέραι. Τὸ ταξίδιον εἶναι σχετικῶς οὐχὶ πολυέξοδον καὶ λίαν εὐχάριστον, χάρις εἰς τὴν ἄνεσιν τὴν ὑπὸ τῶν ἀμερικανικῶν σιδηροδρόμων παρεχόμενῃν.

* *

Μετὰ τὰ προκαταρκτικὰ ταῦτα, φρονοῦμεν, ὅτι δὲν πράττομέν τι ὄλως ἀνάξιον λόγου, ἐπιχειροῦντες νὰ ἰκανοποιήσωμεν τὴν δικαίαν περιέργειαν τῶν ἀναγνωστῶν τῶν ἀγνωσούντων τὰ κατὰ τοὺς Μορμόνους καὶ τὸν μορμονισμὸν διὰ περιγραφῆς συντόμου ἅμα καὶ περιεκτικῆς.

Ὁ μορμονισμὸς ἰδρύθη τὸ 1830. Πανοῦργός τις κάτοικος κωμοπόλεως κειμένης οὐχὶ μακρὰν τῆς Νέας Ὑόρκης, Ἰωσήφ Σμιθ καλούμενος καὶ ἐπικληθεὶς κατόπιν Μωάμεθ ὁ ἀμερικανός, προσῆλθεν ἡμέραν τινα καὶ διηγήθη εἰς τὰ πλήθη, ὅτι συνεπέια θείας ἀποκαλύψεως, ἀνεῦρεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου τινός — Νέου Σινᾶ — παρὰ τὴν Νεῖαν Ὑόρκην χρυσᾶς πλάκας, ἐφ' ὧν ἦτο γεγραμμένος ὁ νέος νόμος. Εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὰς χρυσᾶς ταύτας πλάκας οὐδεὶς ἐκ τῶν ὀπαδῶν τοῦ νέου Μεσίου ἠξιώθη ποτὲ νὰ ἀτενίσῃ· διότι ὁ ἅγιος Σμιθ, ὡς ἐκ μεταγενεστέρων ἐρευνῶν ἐβεβαιώθη, εὔρε τὴν θρησκείαν του ἐτοιμῆν ἐν χειρογράφῳ μυθιστορήματι Σολομῶντος τινος Σπάλδιγκ, περιελθόντι τυχαίως εἰς χεῖρας φίλου τοῦ τινος τυπογράφου, ὅστις ἐγένετο καὶ ἐταῖρος αὐτοῦ. Ἐν οἰκδήποτε ἄλλη πεπολιτισμένη χώρα ὁ μετὰ Χριστὸν οὗτος προφήτης ἤθελεν ἐκληφθῆ ὡς παράφρων ἢ ἀγύρτης ἐπικίνδυνος καὶ ἤθελε φυλακισθῆ, ἐν Ἀθήναις μάλιστα, ἂν ἐπεχειρεῖ ὑπὸ τοῦς στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς νὰ διδάξῃ τὴν νέαν θρησκείαν, ἀναμφιβόλως θὰ ἐλάμβανε λαμπρὸν μάθημα ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ὁ ἀθηναϊκὸς λαὸς γινώσκει νὰ δίδῃ καὶ ὧν ἔχομεν εἰσέτι ζωηρὰ καὶ ἀληθινὰ παραδείγματα τὰ τοῦ Μακράκη καὶ Σώμερβιλ, ὡς καὶ τὸ τοῦ ῥήτορος Σιγάλα ὅστις, καίτοι οὐχὶ περὶ θρησκείας, ἀλλὰ περὶ τῶν πατριωτικῶν αὐτοῦ αἰσθημάτων ὁμιλῶν, κατεβιδάσθη πολλάκις παι-

διάς χάριν ἀπὸ τοῦ αὐτοσχεδίου βήματος, ἐν μέσῳ κραυγῶν, συριγμῶν, ἀλαλλαγμῶν καὶ γελώτων καὶ ἠσθάνθη τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ βυθίζομένην μέχρι λαιμοῦ ἐντὸς τοῦ ὕψηλοῦ του πύλου, συνεπέα τῆς ἐξωτερικῆς πίεσεως τῆς ὑπὸ τοῦ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου ἐπ' αὐτοῦ ἐξασκηθείσης διὰ βραχδείων γρονθοκοπημάτων. Ἄλλ' ἐν Ἀμερικῇ, ἔνθα τὸ ἰδιόρρυθμον τοσοῦτον συγγέεται μετὰ τοῦ παραδόξου, ὁ ἀγαθὸς Σμιθ ἠκούσθη εὐμενῶς ταχέως μάλιστα ἐσχηματίσθη περὶ αὐτὸν πυρὴν πιστῶν, οὓς συμπααραλαβὼν ἀπῆλθε, διευθυνόμενος πρὸς δυσμὰς καὶ πολλοὺς καθ' ἑδὸν προσηλυτίζων· δὲν περιωρίσθη δὲ μόνον ἐν Ἀμερικῇ, ἀλλ' ἐπέμφεν ἀποστόλους καὶ εἰς Εὐρώπην, οἵτινες ἐν Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ πολλοὺς ἐπεισαν ν' ἀσπασθῶσι τὸν μορμονισμόν καὶ μεταβῶσιν εἰς τὴν χώραν τῶν Μορμόνων.

Ὁ θρασὺς οὗτος προφήτης, οὐτινος δευτέρα ἐκδοσις, ἀλλ' ἀτελεστάτη φαίνεται, ὅτι ἦτο ὁ ἐν μακαρία τῇ λήξει Μαχδῆς, ἐδολοφονήθη δέκα πέντε ἔτη βραδύτερον ὑπὸ τῶν στασιασάντων ἰδίων αὐτοῦ ὀπαδῶν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σμιθ ἀρχηγὸς τῶν Μορμόνων ἀνηγορεύθη ὁ Βρίγκαμ Ἰούγκ, ὁ περιώνυμος διὰ τὸν πολυκύμαντον βίον καὶ τὰς περιπετείας αὐτοῦ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς Μορμόνους, ζητήσαντες πρῶτον ἄσυλον παρὰ τὸν Μισσουρή καὶ Ἰλλινόα προῦχώρησαν εἴτα, καὶ τὸ 1847 ἐγκατέστησαν ὀριστικῶς ἐπὶ τῶν ὄχθων τῆς μαγευτικῆς Ἀλμυρᾶς λίμνης, τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης τῆς Ἀμερικῆς, ἔνθα μετ' οὐ πολὺ ἐσχημάτισαν τακτικὴν κοινότητα.

* *

Ἡ ἱερὰ Βίβλος τῶν Μορμόνων, σύγκειται ἐκ δέκα ἑξ βιβλίων, τῶν τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἐνός, τοῦ Ἰαρώμ, τοῦ Ὀμνη, τοῦ Μοστάχ, τοῦ Ζενίφ, τοῦ Ἀλμά, τοῦ Χελαμάν, τοῦ Ἐβθέρ, τοῦ Μορόνη, δύο βιβλίων τοῦ Μορμόνου καὶ τριῶν τοῦ Νέφη· εἶναι δὲ ἀπομίμησις ἢ μᾶλλον παρῳδία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐξιστοροῦσα τὴν ἔλευσιν τῶν προγόνων τῶν Μορμόνων, πολλοὺς αἰῶνας πρὸ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου ἐκ Παλαιστίνης εἰς Ἀμερικὴν, ἔνθα ἐγένετο ἡ πλήρης ἀποκάλυψις τοῦ νέου νόμου τοῦ διδαχθέντος ὑπὸ τοῦ Ἰωσήφ Σμιθ.

Ἄλλὰ τὸ περιέργον εἶναι ὅτι οὐδαμοῦ τῆς Βίβλου ταύτης ἀναγράφεται χωρίον ὑπαγορευθὲν τὴν πολυγαμίαν, οὐδεὶς ἐν αὐτῇ γίνεται λόγος περὶ τῶν παραδόξων ἠθικῶν ἀρχῶν, ἃς πρεσβεύουσιν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Σμιθ· τοῦναντίον ἐν τῷ Β' κεφαλαίῳ τοῦ βιβλίου τοῦ Ἰακώβ ὑπάρχει ἡ ἐξῆς περικοπή: «Ὁ Δαυὶδ καὶ ὁ Σολομὼν εἶχον ἀληθῶς πολλὰς γυναῖκας, οὐ ἕνεκα ὁ Κύριος ἦτο λίαν δυσηρεστημένος»· ἐν δὲ τῷ Δ'

κεφαλαίω εϋρηται ἀναγεγραμμένη θεία ἐντολή, αὐστηρῶς ἀπαγορευούσα τοῖς πιστοῖς (Μορμόνοις) τὸ μυσαρὸν τοῦτο ἐγκλημα. «Ἐκαστον τῶν τέκνων μου, λέγει ἡ ἐντολή αὕτη, νὰ ἔχη μίαν καὶ μόνην σύζυγον καὶ ἑταίραν οὐδεμίαν». Πρὸς τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κυρίου ἤκιστα βεβαίως συνάδουσι τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τῶν ἀγίων τῆς τελευταίας κρίσεως (οὕτω καλοῦνται οἱ Μορμόνοι)· διότι εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι οἱ σφόδρα ζηλωταὶ τῆς μορμονικῆς θρησκείας, προεξάρχοντος τοῦ Βρίγκαμ Ὑόυγκ, οἱ στρατιᾶν ὅλην γυναικῶν ἔχοντες, ἐθεώρουν ἑαυτοὺς καλοὺς Μορμόνους. Τὸ δυσεπίλυτον τοῦτο πρόβλημα τῆς μορμονικῆς πολυγαμίας δὲν εἶναι ἄλλως τε νέον· πρὸ τεσσαρακονταετίας οἱ Ἀμερικανοὶ εὐρίσκονται ἐν ἀμηχανίᾳ, μὴ κατορθοῦντες νὰ λύσωσιν αὐτό.

Οἱ Μορμόνοι συνήθως ἔχουσιν ἡμίσειαν δωδεκάδα γυναικῶν· εἶναι δὲ λίαν περίεργος ἢ μᾶλλον γελοῖος ὁ τρόπος καθ' ὃν γίνονται αἱ ἐνώσεις. Ὁ ἔχων φερ' εἰπεῖν τέσσαρας γυναῖκας καὶ ἐπιθυμῶν καὶ πέμπτην μεταβαίνει παρὰ τῷ προέδρῳ John Taylor ἄγγλῳ, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1877 διεδέχθη ὡς ἀρχηγὸς τῶν Μορμόνων τὸν ἀποθανόντα Βρίγκαμ Ὑόυγκ καὶ λέγει αὐτῷ «Ἐχω μίαν γυναῖκα νόμιμον καὶ τρεῖς πνευματικὰς (;), ἔχω δ' ἀπόλυτον ἀνάγκην καὶ πέμπτης· ἡ κυρία ἢ ἡ δεσποινὶς Χ. θὰ ἐπλήρου τὸ κενόν.» Εἰς ταῦτα ὁ πρόεδρος ἀπαντᾷ ὅτι θὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν πανάγαθον Θεὸν κατὰ τὴν προσεχῆ ἀποκάλυψιν. Αἱ θεῖαι αὗται ἀποκαλύψεις ἐπαναλαμβάνονται κατὰ τὰς ἀνάγκας τῶν περιστάσεων. Ἀφοῦ δὲ συνεννοηθῆ ὁ πρόεδρος μετὰ τοῦ Θεοῦ, προσκαλεῖ τὴν ὑποδειχθεῖσαν γυναῖκα καὶ ἐρωτᾷ αὐτήν, ἂν δέχεται νὰ καταστῆ πνευματικὴ σύζυγος τοῦ αἰτουῦντος. Ἄμα ἐπελθούσης συμφωνίας, οἱ μελλοντικοὶ ἐφωδιασμένοι δι' ἐγγράφου ἀδείας τοῦ προέδρου, μεταβαίνουν παρ' ἱερεῖ τινι Μορμόνῳ, ὅστις κηρύσσει αὐτοὺς ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος *σάρκα μίαν*.

Αἱ τοιαῦται σκανδαλώδεις σκηναὶ καθ' ἑκάστην συμβαίνουσιν ἐν Οὐτάχ, καὶ ὁμοῦ αἱ διατάξεις τοῦ Συντάγματος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν δὲν χορηγοῦσιν εἰς τὴν ὁμοσπονδιακὴν κυβέρνησιν δικαίωμα ἐπεμβάσεως.

Αἱ γυναῖκες τῶν Μορμόνων καίτοι οὔσαι πνευματικαὶ εἰσὶν ἀρκούντως γόνιμοι. Κατὰ τὴν ἔκφρασιν αὐτόπτου Γάλλου δημοσιογράφου, ὡς αἱ ὁδοὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως βρῖθουσι κυνῶν, οὕτω αἱ τῆς Σάλτ-Λάκε-Σίτυ βρῖθουσι παιδίων, ἅτινα διέρχονται ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν

διαβατῶν, περικυκλοῦσι καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτούς, ἐπιδεικνύοντα αὐτοῖς τὴν γλῶσσαν καὶ ἀποκαλοῦντα αὐτούς πατέρας.

Ἡ πόλις ἐλαχίστην κέκτηται σπουδαιότητα. Αἱ οἰκίαι εἰσὶ ξύλι-
 ναὶ ἢ κατεσκευασμέναι ἐκ τῶν ἐν Ἀμερικῇ συνήθων μονοτόνων ἐρυ-
 θρῶν πλίνθων. Τὰ περιεργα τῆς πόλεως εἶναι τὸ θηριοτροφεῖον, οὐχὶ
 ἄλλως τε μεγάλου λόγου ἄξιον καὶ ὁ ναὸς, οἰκοδόμημα ὠσειδές, κα-
 τεσκευασμένον καθ' ὀλοκληρίαν ἐκ ξύλου κατειργασμένου, οὗ ἡ ἀψὶς
 στηρίζεται ἐπὶ τεσσαράκοντα ἐξ ὀγκωδῶν λιθίνων στηλῶν. Ὁ ναὸς
 οὗτος δύναται νὰ περιλάβῃ 15,000 πιστῶν εἰς τὴν μίαν αὐτοῦ πλευ-
 ρὰν ὑπάρχει μουσικὸν ὄργανον κολισιαίων διαστάσεων, κατεσκευασμέ-
 νον ὑπ' αὐτῶν τῶν Μορμόνων, ἐξ ὑλικῶν εὕρισκομένου ἐν Οὐτάχ, εἰς
 δὲ τὴν ἐτέραν ἐξέδραν, ἐφ' ἧς ἀνέρχονται ὁ πρόεδρος John Taylor, ὁ
 ἀντιπρόεδρος, ὁ Γεώργιος Καννῶν πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῶν δώ-
 δεκα ἀποστόλων καὶ ὁ ῥήτωρ τῆς ἡμέρας. Ὁ ναὸς τῶν Μορμόνων εἶναι
 ὅ,τι ἦτο ἡ συναγωγὴ παρ' Ἰουδαίους ἐπὶ τῆς ῥωμαϊκῆς κατακτήσεως·
 ἐν αὐτῷ οὐ μόνον ἡ θρησκεία διδάσκεται, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην διεξά-
 γονται καὶ ποικίλαι διασκέψεις καὶ συζητήσεις πολιτικαί, οικονομι-
 καί, κοινωνικαί καὶ δὴ καὶ οἰκογενειακαί. Ἐνῶ φέρ' εἰπεῖν ἱεροκήρυξ
 τις ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ὕψους τῆς μορμονικῆς θρησκείας, παρουσιάζεται ἔτε-
 ρος καὶ πραγματεύεται τὸ ζήτημα τῆς καλλιιεργείας τῶν μεταξοσκω-
 λήκων, τρίτος ἐκθειάζει λιπάσματα τινα κατάλληλα πρὸς εὐδόκιμον
 καλλιέργειαν τῶν λαχάνων, ἄλλοι ἀναπολοῦσιν εἰς τὴν μνήμην τῶν
 πιστῶν τὸ τραγικὸν τέλος τῶν μορμόνων μαρτύρων, ἢ καταναλίσκουσι
 τὴν εὐγλωττίαν αὐτῶν, ὅπως πείσωσι τὰς γυναῖκας νὰ λούωσι συχνά-
 κισ τὰ τέκνα των, ἢ τέλος ἐκφωνοῦσιν ἐπανειλημμένως πανηγυρικοὺς
 τοῦ Ἰωσήφ Σμιθ καὶ Βρίγκαμ Ἰούγκ. Αἱ προσφωνήσεις δ' αὐταὶ
 συνοδεύονται πάντοτε ὑπὸ ἀγρίων κατακραυγῶν καὶ προτροπῶν κατὰ
 τῶν ἐθνικῶν ἦτοι κατὰ παντὸς μὴ μορμόνου.

Παρὰ τὸν παλαιὸν ναὸν ἀνεγείρεται νῦν ναὸς μεγαλοπρεπέστατος, οὗ
 ἡ δαπάνη θὰ ἀνέλθῃ εἰς πεντήκοντα περίπου ἑκατομμύρια φράγκων.
 Ἡ οικονομικὴ κρίσις εἶναι ἄγνωστος, ὡς φαίνεται, παρὰ τοῖς Μορμό-
 νοις, οἱ δὲ πόροι τοῦ δημοσίου ἄφθονοι. Ἄν ἤμην *λαοπρόβλητος* πρω-
 θυπουργὸς σᾶς βεβαιῶ, ὅτι θὰ ἀπέστελα τὸν λιβανίζοντά με συντακτὴν
 Ἐφημερίδος τινὸς ὡς *διπλωματικὸν πράκτορα* παρὰ τοῖς Μορμόνοις,
 ὅπως μελετήτῃ τὸ οικονομικὸν αὐτῶν σύστημα, ὅπερ ἂν τυχὸν ἀπο-
 τελεῖ ἀντίθεσιν τοῦ οικονομικοῦ συστήματος Τρικούπη, εἶναι πολῦτι-
 μον εὐρημα. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν τυγχάνω οὐδὲ φίλος τοῦ τέως κ. πρω-

θυπουργού, οὐδὲ κἀν φίλος τῶν φίλων του, ὅπως δυνηθῶ ἐμμέσως τοῦλάχιστον νὰ ὑποβάλω αὐτῷ τὴν ταπεινὴν μου ταύτην, γνώμην, σιωπῶ, εὐχόμενος μόνον τοῖς Μορμόνοις νὰ τοὺς φυλάξῃ ὁ Θεὸς ταῖς πρεσβείαις τῶν ἀγίων των ἀπὸ κατέρα λαοπρόβλητον.

Παρά τὸν ναὸν ὠσαύτως κεῖται καὶ τὸ μυστηριῶδες Endowment house, τὸ σκευοφυλάκιον οὕτως εἰπεῖν τοῦ ναοῦ, ἐν ᾧ συνερχομένων τῶν ἀρχηγῶν καὶ συσκεπτομένων, κανονίζονται ἅπαντα τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα καὶ τελοῦνται ἅπασαι αἱ θρησκευτικαὶ τελεταί, οἷον γάμοι, βαπτίσματα κτλ. εἰς ἃς οἱ ἐθνικοὶ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει δύνανται νὰ παραστῶσιν.

Ἐν τῇ πρώτῃ κατοικίᾳ τοῦ Βρίγκαμ Ἰούγκ, συγχειμένη ἐκ πολλῶν οἰκιῶν φιλοδομημένων ἐν μέσῳ μαγευτικῶν κήπων καὶ ὀνομαζομένων Lyon house, Beehive house καὶ Fithiny house διαιτῶνται νῦν ὁ πρόεδρος τῶν δώδεκα ἀποστόλων καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχιερεῖς. Ζῶντος τοῦ Βρίγκαμ Ἰούγκ αἱ οἰκίαι αὐταὶ ἐστέγαζον τὰς εἴκοσι ἐννέα αὐτοῦ συζύγους καὶ τὰ ἐννεήκοντα ἐπτὰ αὐτοῦ τέκνα! Μία περιέργος λεπτομέρεια εἶναι ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς χαρμεῖσις τῶν Μορμόνων ἀνευρίσκει τις τὸ πρακτικὸν πνεῦμα τοῦ Ἀμερικανοῦ. Αἱ γυναῖκες τῶν σουλτανικῶν χαρμεῖων φέρουσι πρὸς διάκρισιν διάφορα ἐπώνυμα, ἐνῶ αἱ τῶν μορμονικῶν χαρμεῖων φέρουσιν αὖξοντα ἀριθμὸν, ὡς οἱ στρατιῶται, πρὸς ἀποφυγὴν, ὡς φαίνεται, παρεξηγήσεων ἐν τῇ διεξαγωγῇ. . . . τῆς ὑπηρεσίας.

* *

Τοιοῦτον ἐν συντόμῳ τὸ θρήσκευμα, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα τῶν Μορμόνων· περὶ δὲ τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν καταστάσεως ὁ ἐπὶ τούτῳ ἐπισκεφθεὶς καὶ μελετήσας αὐτοὺς Γάλλος δημοσιογράφος, οὐ καὶ ἀνωτέρω ἐποίησάμην μνείαν, ἐπάγεται τὰ ἑξῆς.

«Εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ μορμονισμὸς ἄγει περίοδον μεγάλης ἀκμῆς· τὸ δὲ μυστῆρον τῆς πολυγαμίας ἐγκλημα, εἰ μὴ πρὸς τοῦτο συνετέλεσε, τοῦλάχιστον οὐδὲν παρενέβαλε πρόσκομμα εἰς τὴν ἀξιοθαύμαστον εὐημερίαν τῶν κατοίκων τοῦ Οὐτάχ. Εἶναι ἀξιοθρήνητον, λυπηρόν, ἀνήθικον καὶ ὅ,τι ἄλλο θέλετε, ἀλλ' εἶναι ἀληθές. Οἱ Μορμόνοι, ἐκτὸς τῆς πρωτεύουσας αὐτῶν Σάλτ-Λάκε-Σίτυ ἀριθμούσης 30 χιλ. κατοίκων, ἔκτισαν καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις ἀνθαμιλλωμένας ἐπὶ εὐημερίᾳ καὶ καλλωπισμῷ.»

«Ἡ γεωργία ἐν Οὐτάχ εὐρῆται ἐν ταῖς χερσὶν ἀρίστων γεωργῶν, ἐλθόντων κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ Εὐρώπης ταῖς φροντίσι τῶν Μορμό-

νων ἀποστόλων, ὧν τὴν εἰς Γαλλίαν εἴσοδον καλῶς θὰ ἔπραττεν ἂν ἀπηγόρευεν ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις. Οἱ καλλιεργηταὶ οὗτοι τοῦ μορμονικοῦ ἐδάφους, χάρις εἰς τὴν ἄφθονον παραγωγὴν, ταχέως καθίστανται πλούσιοι γαιοκτήμονες. Ἄλλὰ καὶ πόσοι ἐξ αὐτῶν δὲν ἐγείρονται πρωϊὰν τινα, ἐστερημένοι ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν, τῇ αὐθαιρέτῳ βουλήσει τῆς μορμονικῆς θεοκρατίας! "Ἀπαντες οἱ μεγάλοι τῆς τελευταίας κρίσεως ἄγριοι εἰσὶν ἀρχιεκατομμυριοῦχοι, τὰς δὲ κολοσιαίας αὐτῶν περιουσίας ὀφείλουσιν εἰς τοὺς δυστυχεῖς ὑπ' αὐτῶν ἐξαπατωμένους εὐθέεις, ὧν περὶ τὰς 300 χιλ. εἰσὶ διεσπαρμένοι ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ.»

Ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι οἱ ἀληθεῖς Μορμόνοι, οἱ γνήσιοι ἀπόγονοι τοῦ Σμιθ καὶ τοῦ Βρίγκαμ Ὑούγκ, οὗ ὁ πρωτότοκος υἱὸς εἶναι κάτοχος μεταλλείων χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, σιδηροδρόμων καὶ πολλῶν ἄλλων βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν καταστημάτων, δὲν εἶναι τοσοῦτον εὐθέεις, ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνονται.

* *

Ὁ τύπος τῆς Νέας Ὑόρκης ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνακινεῖ τὸ ζήτημα τῶν Μορμόνων, διηρημένος εἰς δύο στρατόπεδα, ὧν τὸ μὲν διαβλέπει ἐκ τούτου κινδύνους ἐν τῷ μέλλοντι καὶ συνιστᾷ τῇ κυβερνήσει νὰ λάβῃ αὐστηρὰ μέτρα, τὸ δὲ παριστᾷ τὸ ζήτημα ὡς γελοῖον καὶ ὅλως ἀνάξιον λόγου. Ἄλλ' ἡ κυβέρνησις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, οὐδετέραν τῶν γνώμῶν τούτων υἰοθετοῦσα, ἀσχολεῖται, ὅπως δι' εὐφυοῦς τινος τρόπου ἀναστείλῃ τὰς προόδους τῶν Μορμόνων. Ἀπεφάσισε, λέγουσι, νὰ προβῇ εἰς τὸν διαμελισμὸν τοῦ Οὐτάχ καὶ τὴν προσάρτησιν αὐτοῦ εἰς τὰ τέσσαρα ὅμορα Κράτη· τοῦτο δὲ μαθόντες οἱ Μορμόνοι ἀπέστειλαν εἰς Μεξικὸν τὸν υἱὸν τοῦ Βρίγκαμ Ὑούγκ, ὅπως διαπραγματευθῇ μετὰ τοῦ προέδρου Διαζ περὶ μεταναστεύσεως ἀπάσης τῆς φυλῆς τῶν Μορμόνων εἰς ἐπαρχίαν τινα τοῦ Μεξικοῦ, ἐν ἣ περιπτώσει ἡ ὁμοσπονδιακὴ κυβέρνησις ἤθελεν ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προεκτεθέντος σχεδίου.

* *

Ὡς ἐπιδόρπιον παρατίθημι τοῖς ἀναγνώσταις, οἵτινες ἔσχον τὴν ὑπομονὴν νὰ διεξέλθωσι τὰ γραφόμενά μου, τὸ ἐξῆς ὠραῖον ἀνέκδοτον, δημοσιευθὲν ἐν τῷ Gil Blas.

Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1883 ἐπιτροπὴ ἐκ τεσσάρων Μορμόνων συγκαίμεν, ἐπεσκέφθη τὸν Βίκτωρα Οὐγγώ, συνοδευομένη ὑπὸ δύο νεανίδων τῶν ὠραιότερων τῆς μορμονικῆς φυλῆς καὶ παρεκάλει τὸν ποιη-

τὴν νὰ δεχθῆ αὐτὰς ὡς συζύγους του. Ὁ Βίκτωρ Οὐγγὼ ἐξεπλάγη ἐνῶ δ' ἐξεδήλου τὴν ἐκπληξίν του πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς ἐπιτροπῆς, οὗτος ἀπήντησεν, ὅτι οἱ Μορμόνοι ἐπιθυμοῦντες νὰ ἔχωσιν ἀπογόνους τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, προέβησαν εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ δώρου. Ἡ δικαιολογία αὕτη προσέκρουσεν εἰς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τοῦ Βίκτωρος Οὐγγὼ, ὅστις ἐθεώρησε καλὸν νὰ ἀποποιηθῆ τὸ δῶρον. Ἡ ἐπιτροπὴ τότε ἀπῆλθε, συμπαραλαβοῦσα καὶ τὰς δύο νεάνιδας, ἃς αὐτὸς ὁ ἀρχιερεὺς τῶν Μορμόνων εἶχεν ἐκλέξει.

1890.

X. M.

ΠΩΣ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΘΗ ΑΙΩΝΙΩΣ Ἡ ΩΡΑΙΟΤΗΣ

Δὲν ὑπάρχει πρόλογος : Ἀγαθαὶ Κυρίαί μου, ἐπιθυμεῖτε νὰ διατηρήσητε τὴν ὠραιότητά Σας μέχρι βαθυτάτου γήρατος ; Θέλετε νὰ ὁμοιάσητε πρὸς τὴν περίφημον Νινὴν Δελανηλώ, ἣτις ἐξηκοντοῦτις ἦτο ὅλη εὐμορφία καὶ δροσερότης, δημιουργοῦσα τὸν ἔρωτα καὶ προσελκύουσα θαυμαστάς ; Θέλετε νὰ ἦσθε αἰωνίως ὠραιαί ; Νὰ μὴ γνωρίσητε οὐδέποτε τὴν φρικτὴν τῆς παρακμῆς καὶ τὴν ἀσχημίαν τῶν ρυτίδων, τὸν φόρτον τῶν ἐτῶν ;

Ἀπλῆ ἀπόταξις τῆς παλαιᾶς διαίτης καὶ διαγραφὴ νέου ὅλων βίου. Ἀκριβέστερον ἰδοὺ ἢ συνταγή . . . διὰ τὸ 1891. — Ἐκάστην πρωΐαν, μόλις ἐγείρεσθε, φροντίζετε νὰ λαμβάνητε ἐν ψυχρὸν λουτρόν. Τὴν ἐσπέραν, προτοῦ κατακλιθῆτε, ἐπαναλάβετε τὴν ψυχρολουσίαν. Ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος, μὴ παραβλέπετε νὰ παίρνητε καὶ ἐν λουτρόν, ἀλλὰ τοῦρα, ἀλλὰ καθ' ὅλους τοὺς κανόνας.

Πρὸς ἀποσόβησιν τῶν ρυτίδων, καλύπτετε τὸ πρόσωπόν Σας καθ' ἐκάστην ἐπὶ τρεῖς τέσσαρας ὥρας διὰ τεμαχίου ὤμου βωθινοῦ κρέατος ! Μὴ ἐκπλήττεσθε ! Ἀπέναντι τῆς ὠραιότητος τί εἶναι ὁ πόνος καὶ ἡ ἀηδία ! Ἐπιφανεῖς καλλοναί, ἐξ ἐκείνων πρὸ τῶν ὁποίων τονύζουσι ἐκστατικοὶ τὴν λύραν των οἱ Πετράρχαι, χρεωσθούν τὰς αἰθερίους λάμψεις των εἰς τὴν βρωμερὰν αὐτὴν κρεατοπροσωπίδα ! !

— Διὰ νὰ διατηρῆτε τῆς σαρκὸς τὴν θαλερὰν στερρότητα, ἀλείφετε ὁμοίως μὲ ἐν εἶδος πομμάδας, συγκειμένης ἀπὸ ἀσπράδι αὐγοῦ, μέλι καὶ ζύμην κριθῆς, νὰ μὴ ξεπλύνεσθε δὲ πρὶν παρέλθουσι δύο τρεῖς ὥραι.